

A szenvedés megértése teológiai szemmel

Kórházlelkészek ökumenikus konferenciája Vácon

A fenti című találkozó témáját tulajdonképpen egy kolléganőm gondolata adta, amelyet a beteglátogató önkéntesek számára tartott képzésekről beszélgetve fogalmazott meg: az önkéntesek felé mindig teremtünk lehetőséget a találkozásra, szakmai feltöltődésre, de a kórházlelkészeknek nincs igazán módjuk találkozni egymással, tapasztalatokat cserélni. Komolyan vettem a felvetését, és belekezdtem a megvalósításba.

Számomra mindig kikapcsolódást nyújt a váci püspöki palota légköre, bármikor volt szakmai lehetőségem ott időt tölteni. Ezért reménykedtem a nyitottságban, hogy az ökumenikus szó abban az értelemben is igaz lesz, hogy evangélikus szervezésben katolikus helyszínen lehetünk. *Faragó Artúr*, a Váci Egyházmegye kórházlelkésze teljes őszinteséggel és munkával az ügy mellé állt a szervezésben.

A szenvedés témája azért merült fel bennem, mert aki gyakorló kórházlelkész, az tudja, hogy kórházi keretek között nem a felekezetiességgel találkozunk először, hanem a szenvedővel és magával a szenvedéssel. Miért ne lehetne erről teológiailag is együtt gondolkodni? Meggyőződésem, hogy a szakmai hitelesség kérdése lényegét tekintve attól függ, milyen megérlelt válaszunk van az adott szituációban. Ebbe természetesen belefér az is, hogy nem tudom a választ. A Sapientia Szerzetesi és Hittudományi Főiskola mesterképzésén sokat kaphattam abból a látásmódból, amellyel a szenvedés kérdését a katolikus teológia értelmezi. Ezért a szervezés során a házigazdák iránti tiszteletből is egyértelmű volt, hogy a teológiai megközelítés megszólaltatására a konferencián katolikus előadót kérünk fel. *Török Csaba*, az Esztergomi Hittudományi Főiskola tanára *Megsebzett némaság* című előadásával fantasztikus módon megmutatta, hogy a szenvedés nem rejtvény, hanem valóság. Olyan mondatokat emelt ki, melyek minden beteg vagy szenvedő ajkáról elhangzanak: Hol van Isten? Hogyan engedheti? S milyen istenképpel találjuk szembe magunkat e mondatok elhangzásakor? Ezt a gondolatmenetet követve *Walter Kasper* szavait idézte: „Lehet-e az apatikus Isten szimpatikus?” Feloldani ezt a hihetetlen gátat csak úgy lehet, ha komolyan vesszük a „Vagyok, aki vagyok” bibliai kifejezést, és Istent együtt szenvedőnek, jelen levőnek tekintjük a szenvedésben. Krisztus szenvedésére utalva az előadó megfogalmazta: nincs szenvedés, mely egyedüllétre lenne kárhoztatva. *Avilai Szent Teréz* szavait is segítségül hívta: a kereszt osztozás, közösség és a találkozás helye. (A szervezés során az október 15-i dátum kigondolása ilyen szempontból nem volt tudatos, de épp Avilai Teréz napjára esett a konferencia. Kicsit Isten mosolyává lett ez a tény.) „Krisztus értem szenvedett, és nem helyettem” – zárta gondolatait *Török Csaba*. Krisztus követése magában foglalja az élet- és küldetésközösséget, végül pedig a sors és a szenvedés közösségét is. A tanítványi lét másokért való lét is. Ez az alapja az együtt érző részvételnek és a valódi jelenlétnek. Az érintés által pedig a kimondhatatlan is közölhető. A megváltás pillanata sokszor a némaság pillanata.

Gecse Attila miskolci református kórházlelkész arról vallott, hogy az élet nagy kérdéseiben nincs siker, csak növekedés. Nemcsak azért esett rá a választás, hogy a református hangot képviselje a konferencián, hanem hogy a mérhetetlen tapasztalat alapján, ami a napi gyakorlat során adatik, megelevenedhessen a résztvevők számára, hogy hasonló helyzetben milyen irányba lehet menni a szenvedővel. Ehhez persze tisztában kell lenni azzal, hogy milyen mesterien tudjuk kerülni a szenvedést, mennyire próbára teszi a hitet a hosszan tartó fájdalom. Természetesnek kell venni, hogy az életből ki kell vezetni az embereket, stációkat járva, életgyónást végezve. Csodálatos volt megtapasztalni, hogy a nagy teológiai fogalmakon mennyire egyet értünk. A találkozóknak az is célja volt, hogy láttassa, a sokszor négy szemközti, nagyon magányosnak tűnő szolgálatban mennyi kincs van, alázat és bölcsesség. Valamint azt az elköteleződést, hogy nem hagyjuk az embert magára a szenvedésben. Sem a szolgatársat a hivatásában.

Németh Zoltán kollégám, a Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezeti és missziói osztályának a vezetője a személyességet szóltatta meg a szenvedésről beszélve. Vallotta, hogy a szenvedésnek sem értelme, sem célja nincsen, mert nem lehet Isten eszköze a nevelésben, hogy kint küldjön az emberre. A szenvedés egyszerűen egyetemes emberi tapasztalat, melyre kell, hogy legyenek stratégiáink, amelyeket kellő módon át is tudunk adni egymásnak.

A délelőtti folyamán megvalósult az, amit reményem volt megmutatni, hogy a felekezeti feloldódik a szenvedés közegében, nem azért, mert az egyik jobb választ tud adni, mint a másik, hanem egyszerűen azért, mert tulajdonképpen egyet gondolunk: a szenvedő embert nem szabad magára hagyni. Varázslatos volt, ahogy a személyességtől a napi tapasztalatokon át a mély teológiai válaszádig ugyanaz a hang szólalt meg mindenki részéről, annak dacára, hogy mindössze fél órát kaptak az előadók.

Az előadások között énekekkel próbáltuk befogadhatóbbá tenni az elhangzottakat, és felkészülni a következő kolléga gondolataira. Artúr atya a témához illő népdalokat válogatott ki. Ezáltal az ének közös élménnyé és elvihető gazdagsággá is vált mindenki számára.

Tudatos volt bennem az a döntés is, hogy ha már sok kilométert magunk mögött hagytunk ezért a napért, tudjunk egymással is szót váltani. Négy szimbólum köré szerveztem a szenvedés délutáni kiscsoportos megbeszélését. Ezzel nemcsak a téma megfoghatósága volt a célom, hanem abból indultam ki, hogy a betegek milyen kérdéseket szegeznek nekünk. Ezért lett az egyik szimbólum az igazságosság mérlege. „Senkinek nem ártottam, miért én lettem beteg?” A másik helyszínen körberakott kövek szimbolizálták a kút képét. Miben érzi magát mélyen a szenvedő, vagy tud-e már inni a felkínált vízből? A törött cserépedény próbálta szemléltetni, hogy minden egész egy pillanat alatt eltörik a nehéz helyzetben. Végül pedig színes sálakkal gondoltuk végig a témát. Tud-e a lelkész, lelkigondozó, beteglátogató színt vinni a szenvedő életébe? Az általunk viselt öltözet mit ad a betegnek? A csoportok vezetését kollégáimmal végeztük.

A fentiekből talán kiderült, hogy minden mozzanattal azon igyekeztünk Faragó Artúr atyával, hogy adjunk a résztvevőknek. Az előadók és a házigazda *Owe Wikström Káprázató sötétség* című könyvét, valamint *Varga Gyöngyi Áldáskönyv* című gyűjteményét kapták, hogy mind maguk, mind betegek számára mindennapi tapasztalattá tehető legyen e közös alkalom.

Végtelenül hálás vagyok *Beer Miklós* püspök atyának is a befogadásért, és mérhetetlen öröm volt megélni a szervezésben is az ökumenizmust. S hogy részünk lehetett Artúr atya és segítői munkájában, illetve a jelenlévők befogadókészségében is. Vallom, hogy a betegek között végzett szolgálat számos alkalmat teremt az ökumené megélésére és annak az igazságnak a felismerésére, hogy a szenvedő ember melletti megállás a legmagasabb szakmai felkészültséget követeli meg, és a folyamatos tanulás szükségességét.

Kalocsa Zsuzsanna
evangélikus kórházlelkész, mentálhigiénés szakember

